

بسم الله الرحمن الرحيم

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

آیا کپی رایت در سامانه های اطلاعاتی کتابخانه ها رعایت می شود؟

زینب پایی

استادیار، گروه پژوهشی مدیریت اطلاعات و سازماندهی دانش
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

۱۴۰۲/۰۸/۰۸

اطلاعات طرح پژوهشی

طرح پژوهشی مصوب شورای پژوهشی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران است که با عنوان "بررسی و تحلیل الزامات فنی حمایت از کپی‌رایت منابع اطلاعاتی در سامانه‌های اطلاعاتی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران: ارائه راهکارها" در خرداد ۱۴۰۲ به اتمام رسیده است.

مقدمه

گسترش استفاده از منابع دیجیتال
سامانه های اطلاعاتی
نظریه دسترسی در برابر مالکیت
حقوق پدیدآورندگان آثار
اقدامات فنی
کنترل دسترسی
کنترل کپی
حفاظت از حقوق پدیدآور و کاربر

سامانه های اطلاعاتی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

✓ سامانه های کتابشناختی

✓ سامانه های دیجیتالی

بانک نشریات ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

حافظه ملی جستجو جستجوی پیشرفته

حافظه ملی / بانک نشریات

بانک نشریات ایران

جستجو در اطلاعات نشریات ایران

جستجو

عبارت مدنظر را جستجو کنید

جستجوی پیشرفته

۶۱,۰۶۴ عنوان

راهنمای استفاده | ثبت بازخورد

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.

شبکه کتابخانه‌های کشور

جستجو در اطلاعات کتابخانه‌های کل کشور

Q جستجو

عبارت مدنظر را جستجو کنید

جستجوی پیشرفته

۵۱,۹۳۴,۴۵۲ جلد | ۲,۳۵۲,۳۶۷ عنوان | ۳,۵۹۹ کتابخانه

راهنمای استفاده | اهدا به حافظه ملی | درخواست عضویت کتابخانه | ثبت بازخورد

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.

فهرستگان نسخ خطی

جستجو در اطلاعات نسخ خطی

جستجو

عبارت مدنظر را جستجو کنید

جستجوی پیشرفته

۶۹۹,۵۸۹ نسخه | ۱,۸۶۸ مرکز

راهنمای استفاده | ثبت بازخورد

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.

شبکه مراکز اسناد کشور

جستجو در اطلاعات مراکز اسناد کشور

جستجو

عبارت مدنظر را جستجو کنید

[جستجوی پیشرفته](#)

۱,۴۰۸,۳۰۸ پرونده | ۷ مرکز

[راهنمای استفاده](#) | [درخواست عضویت مرکز اسناد](#) | [ثبت بازخورد](#)

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.

جستجو در ▼ ...

مرور

همه جای سامانه

بر اساس تاریخ انتشار

پدیدآوران

عناوین

موضوعها

سامانه نشریات ایران

با توجه به رویکرد اصلی سازمان اسناد و کتابخانه ملی با عنوان «حافظه ملی در خانه هر ایرانی» و با هدف «توزیع عادلانه» و «دسترسی آزاد» به اطلاعات سامانه سنا (سامانه نشریات ایران) مشتمل بر فهرست و محتوای دیجیتال نشریات، روزنامه‌ها و مجلات ایرانی از آغاز تا کنون در اختیار کاربران و پژوهشگران ایرانی قرار گرفته است

مرور نشریات بر اساس دوره‌های تاریخی

یک پایگاه را برای مشاهده مجموعه‌های آن انتخاب کنید.

۱) نشریات دوره قاجاریه (۱۱۹۳ - ۱۳۴۴ ق.)

۲) نشریات دوره پهلوی اول (۱۳۰۴ - ۱۳۲۰ ش.)

۳) نشریات دوره پهلوی دوم (۱۳۲۰ - ۱۳۵۷ ش.)

۴) نشریات دوره پس از انقلاب (۱۳۵۷ ش. -)

۵) نشریات لاتین

۶) نشریات دهه فجر

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.

ثبت نام

ورود به سامانه

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سامانه نشریات علمی ایران

صفحه اصلی

جستجو

کرونا (COVID-19) آخرین مقالات علمی در حوزه

سنا (سامانه نشریات ایران) سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

کتابخانه دیجیتال http://dl.nlai.ir

شبکه کتابخانه های کشور

سامانه نشریات علمی ایران

با توجه به رویکرد اصلی سازمان اسناد و کتابخانه ملی با عنوان «حافظه ملی در خانه هر ایرانی» و با هدف «توزیع عادلانه» و «دسترسی آزاد» به اطلاعات سامانه نشریات علمی ایران مشتمل بر فهرست و محتوای دیجیتال نشریات و مجلات علمی ایرانی از آغاز تا کنون در اختیار کاربران و پژوهشگران ایرانی قرار گرفته است.

پایگاه ها در سامانه

یک پایگاه را برای مشاهده مجموعه های آن انتخاب کنید.

نشریات انگلیسی

نشریات روسی

نشریات عربی

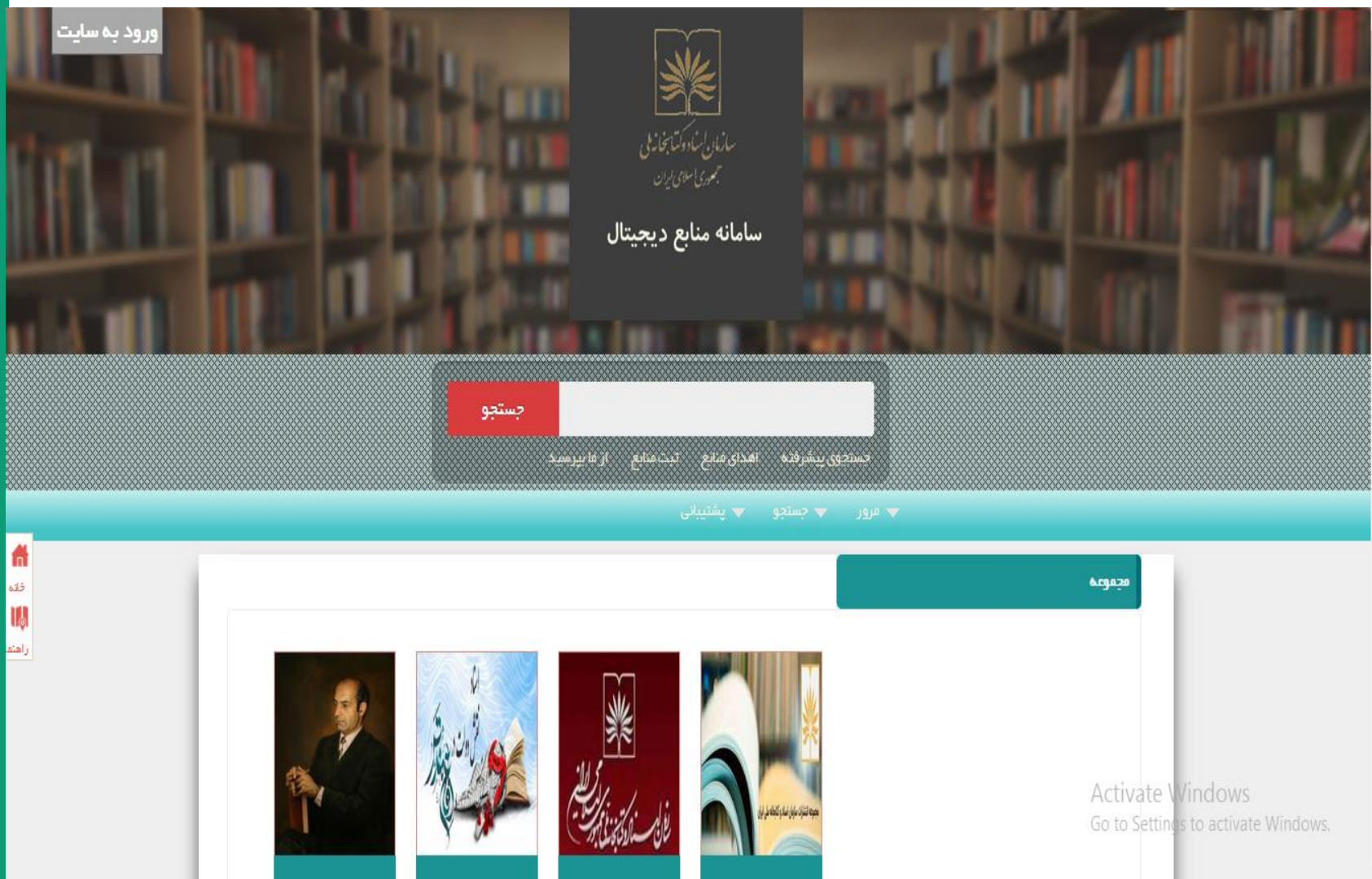
نشریات فارسی

نشریات فرانسوی

تازه ترین ها

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.

ارزیابی اثرات آبگیری سد سیمره بر تراز آب زیرزمینی پیرامون ساختگاه و آبدهی چشمه های پائین دست صفوی، شهداد؛ فقیهی راد، شروین؛ کاردان مقدم، حمید؛ مشکاتی، سید محمد هادی؛ شریفی منش، حسین؛ امیر سلیمانی، حیدر (دانشگاه صنعتی امیر کبیر،

اهداف پژوهش

تعیین اقدامات و راهکارهای فنی برای بهبود وضعیت موجود سامانه‌های مورد بررسی برای حفاظت از کپی‌رایت منابع اطلاعاتی

شناسایی تهدیدات و مخاطرات فنی اثرگذار بر حفاظت از کپی‌رایت در سامانه‌های مورد بررسی

نوع ارزیابانه

رویکرد کیفی

روش تحلیل اسنادی

تحلیل مضمون

فن دلفی فاز۱

جامعه پژوهش

سامانه‌های سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (۷ سامانه)

متخصصان داخلی و خارجی (۱۰ نفر در مصاحبه)

متخصصان داخلی (۱۱ نفر در پنل دلفی / دو راند)

ابزارها

مشاهده، مصاحبه و سیاهه واریسی

سیاهه واریسی: ۲۵ شاخص مخاطرات فنی و ۷۰ شاخص الزامات فنی پیشگیرانه (۹۵ شاخص)

طیف لیکرت ۵ درجه

- تایید ۹۳ شاخص در نظر خبرگان

- حذف دو شاخص "توصیفی بودن فراداده دوبلین کور" و "استفاده از آدوب ریدر و سایر ابزارها" (امتیاز کمتر از ۳)

روش تحلیل

دستی

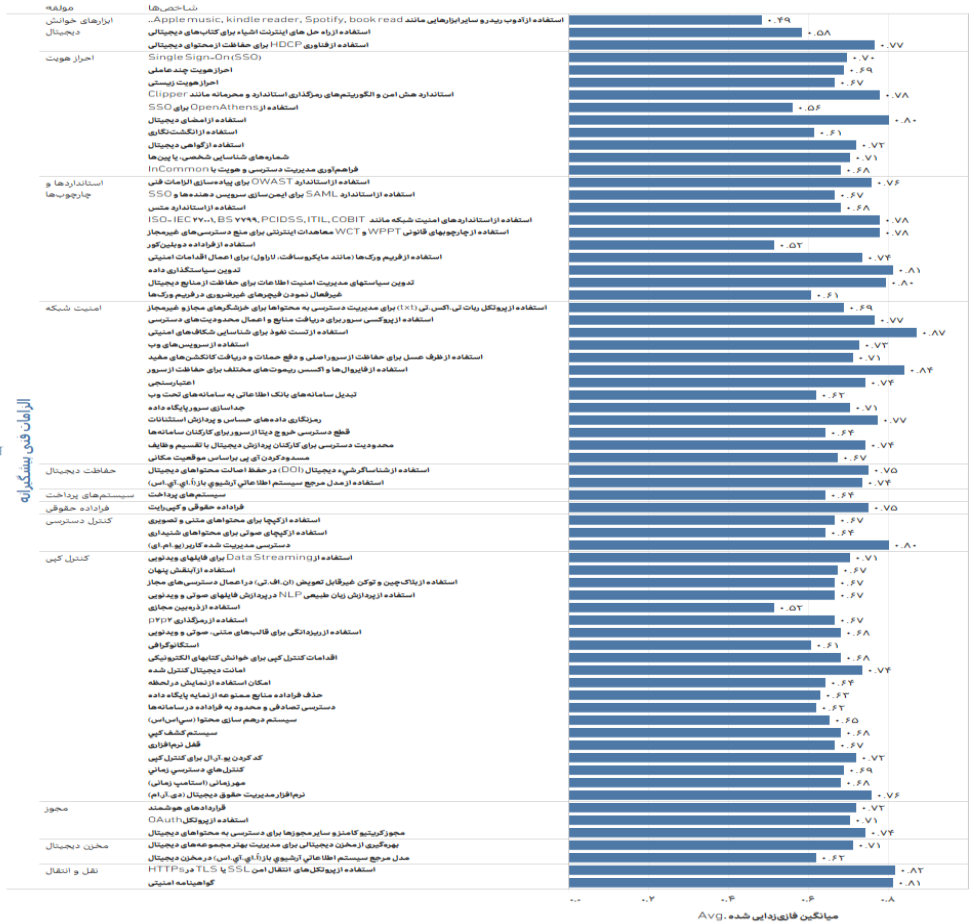
نسخه ۲۰۲۰ نرم افزار مکس.کیو.دی.ای

نرم افزار Tableau

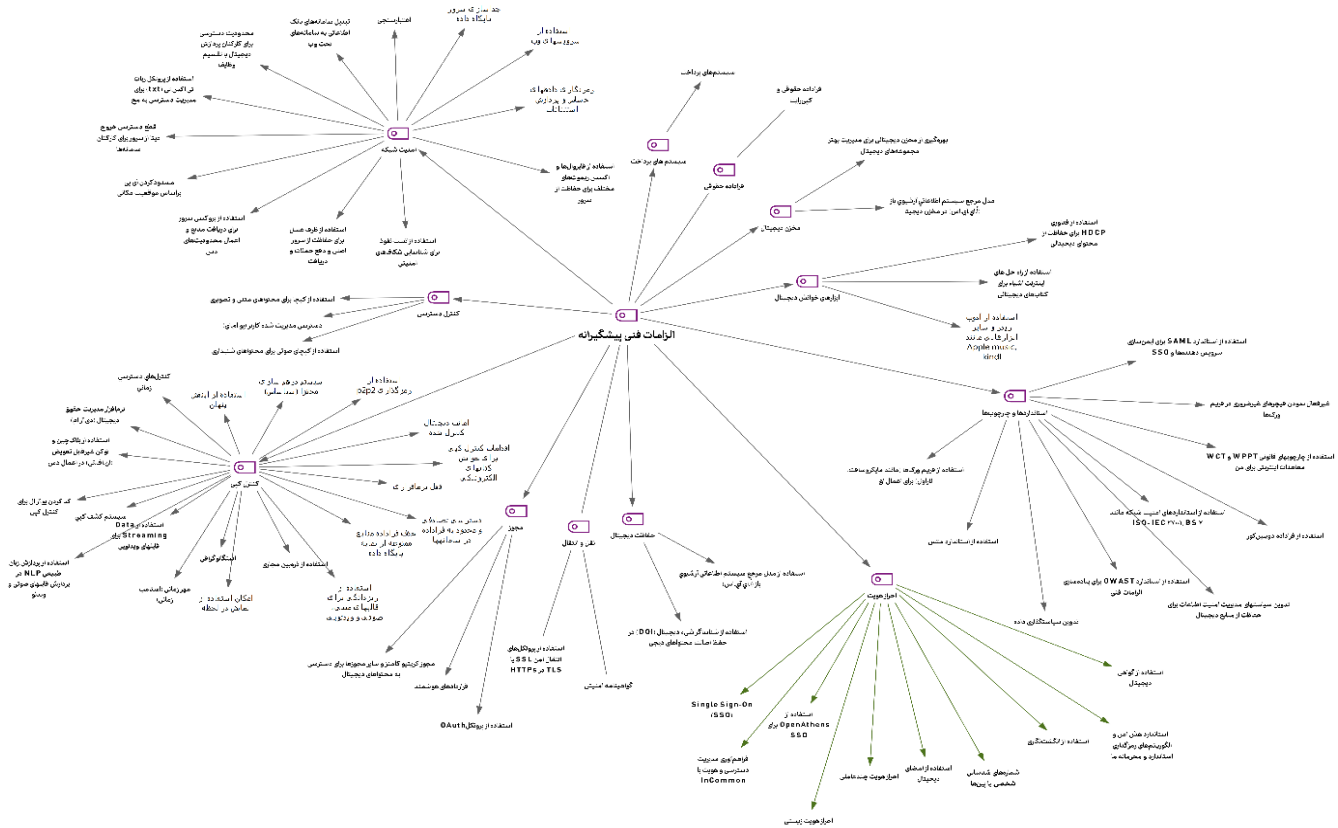

1

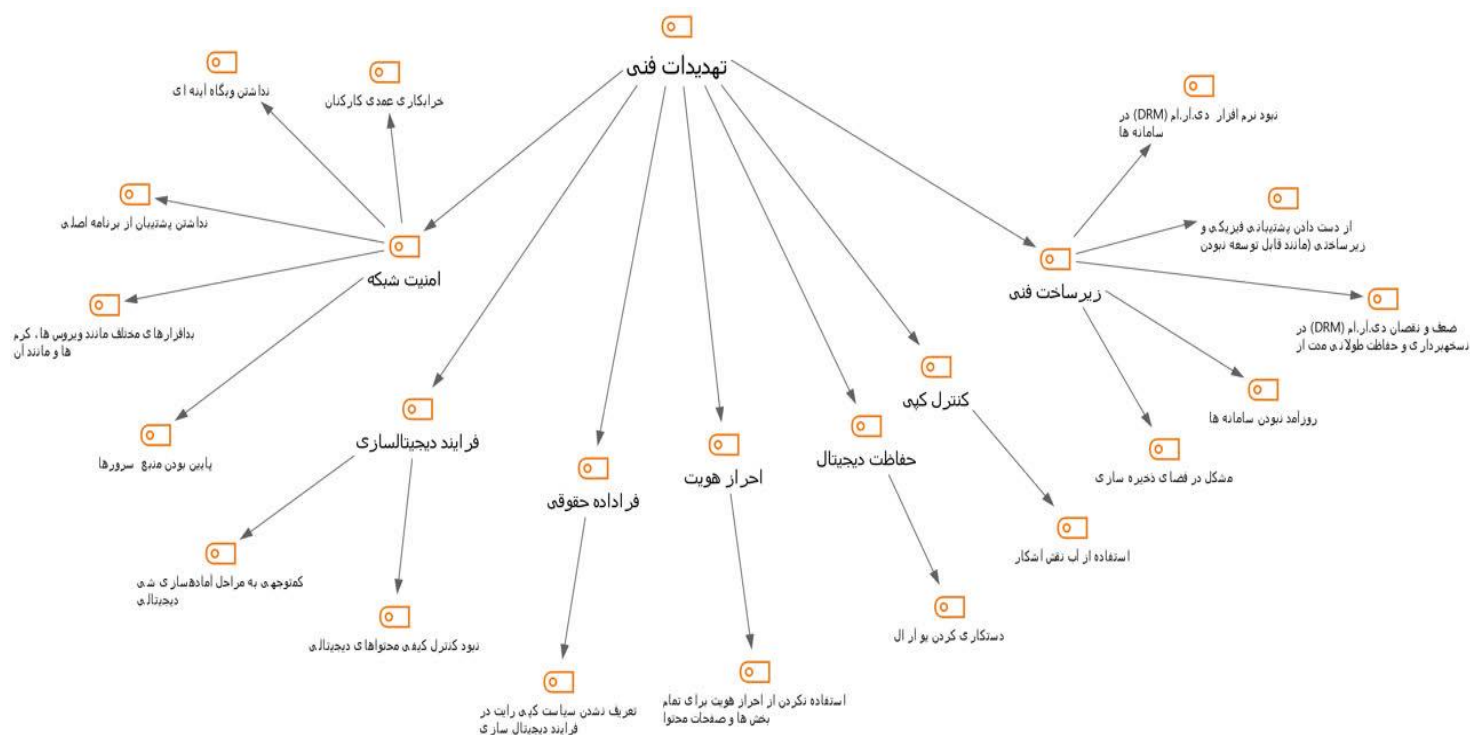

الزامات فنی پیشگیرانه برای رعایت کپی رایت در سامانه‌های اطلاعاتی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

تهدیدات و مخاطرات فنی پیرامون آن

پیشنهادهای فنی و اجرایی

(۱) استفاده از ریزدانگی برای منابع دیجیتالی، صوتی و ویدئویی؛ (۲) تدوین سیاست کپی‌رایت برای تمامی منابع دیجیتالی / استفاده از قرارداد حقوقی برای منابع دیجیتال (۳) مستند کردن تمام دسترسی‌ها؛ مستند کردن نوع دسترسی با توجه به نوع منبع و تاریخ انتشار آن (۴) توسعه و روزآمدنگه داشتن سامانه‌ها و ارتباط و تعامل با شرکت پشتیبان نرم‌افزار (۵) استفاده از احراز هویت برای تمام بخشها و صفحات منابع دیجیتال

(۶) تهیه پشتیبان از برنامه اصلی (۷) مدیریت در دریافت منابع دیجیتالی غیرقانونی ذخیره‌سازی- شده (برای کاهش مشکل فضای ذخیره‌سازی) (۸) نظارت بر مراحل آماده‌سازی شی دیجیتالی (۹) استفاده از سرویس‌های وب (۱۰) استفاده از فایروال‌ها و اکسس ریموت‌های مختلف برای حفاظت از سرور

(۱۱) استفاده از تست نفوذ برای شناسایی شکاف‌های امنیتی (۱۲) استفاده از پروکسی سرور برای دریافت منابع و اعمال محدودیت‌های دسترسی (۱۳) قطع دسترسی خروج دیتا از سرور برای کارکنان سامانه‌ها (۱۴) تبدیل سامانه‌های بانک اطلاعاتی به سامانه‌های تحت وب (۱۵) استفاده از کپچا متنی، تصویری و شنیداری برای دسترسی به انواع محتوای دیجیتال (۱۶) امانت دیجیتال کنترل شده (۱۷) استفاده از **Data Streaming** برای فایل‌های ویشدئویی (۱۸) کد کردن یو.آر.آل برای کنترل کپی

(۱۹) گواهینامه امنیتی (۲۰) استفاده از شناساگر شیء دیجیتال (DOI) در حفظ اصالت محتواهای دیجیتال (۲۱) استفاده از مدل مرجع سیستم اطلاعاتی آرشیوی باز (اُ.اِی.اُ.اس) (۲۲) استفاده از استاندارد متس و (۲۳) بهره‌گیری از مخزن دیجیتالی برای مدیریت بهتر مجموعه‌های دیجیتال

از حضور و همراهی بزرگواران بسیار سپاسگزارم

